

необхідною є корекція на основі контекстного підходу змісту навчальних дисциплін щодо формування у майбутніх фахівців уявлень про специфіку оцінювальної діяльності навчальних досягнень дітей з особливими освітніми потребами.

Таким чином, інтеграція України у світовий освітній простір вимагає постійного вдосконалення національної системи освіти, пошуку ефективних шляхів підвищення якості освітніх послуг та реального забезпечення рівного доступу всіх громадян до якісної освіти, зокрема і дітей з особливими освітніми потребами. В контексті сьогодення зростають вимоги до рівня професійної підготовки майбутніх учителів початкової школи як провідних суб'єктів освітньої діяльності в інклюзивному середовищі. Ми вважаємо, що для ефективного впровадження в Україні ідей інклюзії необхідно удосконалити процес підготовки майбутніх педагогів, уносячи відповідні акценти в дисципліни і вводячи спецкурси по такому напрямку, припускаючи формування інклюзивної компетентності у всіх майбутніх учителів на основі досвіду реалізації ідей компетентнісного підходу у вищій школі.

Список використаних джерел

1. Колупаєва А.А. Інклюзивна школа: особливості організації та управління : [навч.-метод. посіб.] / Колупаєва А.А., Софій Н.З., Найда Ю.М. – К. : ФОП Придатченко П.М., 2007. – 128 с.
2. Концепція розвитку інклюзивної освіти / Інформаційний збірник Міністерства освіти і науки України. – 2010. – №34-35-36.
3. Лалак Н. В. Шляхи впровадження інклюзії в роботу загальноосвітніх навчальних закладів / Н. В. Лалак // Науковий вісник Ужгородського університету : Серія «Педагогіка. Соціальна робота». – Ужгород : УжНУ, 2012. – Випуск 25. – С.107-108.
4. Нова українська школа: порадник для вчителя / Під.заг. ред. Бібік Н.М.– К.: ТОВ «Видавничийдім «Плеяди», 2017. – 206с
5. Савчук Л. Компетентнісний підхід у підвищенні кваліфікації педагогів до запровадження інклюзивної моделі навчання дітей з ООП / Л. Савчук // Нова педагогічна думка. – 2010. – №1. – С. 98-101.

УДК 378:373.3.011.3-051(043.2)

Пинзеник О.М.,
канд. пед. наук, доц.,
доцент кафедри педагогіки дошкільної та початкової освіти

**ПРОФЕСІЙНЕ СТАНОВЛЕННЯ ПЕДАГОГА-ПОЧАТКІВЦЯ В
УМОВАХ ЗДО**

Суттєві зміни у змісті та організаційних формах закладів вищої освіти України, спрямовані на гуманістичний, особистісний характер виховання, вимагають принципового переосмислення змісту професійної підготовки педагогічних кадрів на засадах удосконалення професійної майстерності, в контексті яких особистість розглядається як вища цінність суспільства і мета соціального розвитку.

Розуміння сутності професійного становлення педагога відіграє велику роль у розв'язанні проблеми формування його готовності до роботи.

Осмислення педагогічної майстерності як системотворчого чинника професійної підготовки викладача подано у концептуальних положеннях професійної підготовки, зорієнтованої на особистісний розвиток власної педагогічної діяльності, розроблених колективом дослідників-педагогів Полтавського педагогічного університету (Г.Брагіна, І.Зязюн, І.Кривонос, Н.Пивовар, М.Цуркава, В.Семиченко, Н.Тарасевич т. ін.).

Суттєвим у визначенні ролі та функцій педагогічної майстерності є її розгляд як складної організаційної системи, що включає формування, становлення й розвиток особистості педагога, який розпочинається ще на шкільній лаві, продовжується у вищому навчальному закладі та сфері післядипломної освіти.

Професійне становлення молодого педагога, розвиток його фахової майстерності значною мірою визначається його бажанням і здатністю до самовдосконалення. Результати нашого дослідження засвідчують, що чим глибше вивчаються та використовуються в практичній роботі інноваційні педагогічні технології, тим більше успіхів як в професійному рості викладача, так і в результатах праці всього педагогічного колективу.

Результати аналізу відповідних наукових джерел, вивчення і узагальнення практики роботи ЗВО показали, що майстерність визначається як «вищий» рівень педагогічної діяльності, що виражається в успішному розв'язанні освітніх завдань, в організації якісного рівня навчально-виховного процесу [1].

Реалізація професійної діяльності вимагає усвідомлення необхідності оволодіння основами педагогічної майстерності, сутності інноваційних технологій, наявності стійкого бажання до самовдосконалення.

Увага насамперед акцентується на змістовому і практичному аспектах професійної діяльності. Водночас під готовністю до професійного вдосконалення вчені розуміють сукупність знань, умінь і навичок, які забезпечують більш успішне виконання професійної діяльності. Зокрема, педагогічне бачення готовності до підвищення фахової майстерності передбачає усвідомлення труднощів, з якими доведеться зустрітися у процесі здійснення професійно-педагогічної діяльності. Тому необхідна актуалізація комунікативних, академічних, дидактичних, конструктивних та організаційних здібностей, що має ґрунтуватися на системі глибоких професійних знань психолого-педагогічного характеру, а також необхідної мотивації, пов'язаної з бажанням самовдосконалення. Звідси структурними компонентами вдосконалення професійного розвитку викладача вищої школи є конструктивний, організаційський, комунікативний і гностичний його аспекти.

Конструктивний компонент забезпечує вибір і організацію змісту інформації про особливості та суть педагогічних технологій, що має бути засвоєна молодим викладачем, проектування власної майбутньої діяльності й поведінки у процесі взаємодії зі студентським контингентом [4].

Організаторський - передбачає вміння передачі інформації у процесі повідомлення, різних видів діяльності студентів і власної поведінки у процесі навчально-виховної роботи.

Правильні взаємини з колегами, адміністрацією, студентами забезпечуються комунікативними вміннями викладача. Останні безпосередньо пов'язані з гностичним компонентом, що реалізується через здатність впливати на інших людей, урахування вікових і психологічних особливостей студентів, сформованість здатності до рефлексії.

Індивідуальна програма формування педагогічної майстерності базується на імперативі, що професійне удосконалення є іманентним складником розвитку особистості в її цілісності. Вона передбачає:

- освоєння змісту навчальних дисциплін, що викладається з урахуванням усіх змін у розвитку науки та техніки;
- придбання знань, умінь і навичок проведення різноманітних видів занять із застосуванням ТЗН та інноваційних технологій навчально-виховного процесу;
- оволодіння основами вдосконалення професійно значущих якостей (отримання знань про емоційну ідентифікацію, особистісну рефлексію, визнання своїх стратегій і тактик професійного спілкування). Формування стійкої мотивації до саморозвитку й оволодіння основами педагогічної майстерності [2].

Підґрунтям програми є наступні положення:

- якості особистості формуються тільки у діяльності та спілкуванні;
- конструктивна робота із самовдосконалення ефективно може здійснюватися в умовах доброзичливої атмосфери;
- ефективність діяльності залежить від цілеспрямованого розвитку таких психічних особистісних новоутворень, як емоційна ідентифікація, рефлексія, емпатія, толерантність, культура спілкування тощо.

Програма, як правило, складається строком на два роки. Змістове наповнення зазначених вище її складових частин включає:

- а) засвоєння дисципліни, що викладається (вивчення програми навчання в цілому, навчального плану та цільових настанов підготовки студентів; визначення структурно-логічної схеми вивчення педагогічної технології; цілеспрямована участь у проведенні методичної роботи; вивчення функціональних зобов'язань викладача; вивчення інструкцій та інших керівних документів, що регламентують навчально-виховний процес);
- б) набуття навичок підготовки й проведення різних видів занять (опанування методичними розробками; складання планів проведення занять; вивчення будови і правил експлуатації ТЗН; відвідування занять досвідчених

викладачів; проведення відкритого заняття; участь у розробці і складання методичних розробок);

в) оволодіння організацією та веденням навчально-виховної роботи (засвоєння курсу «Педагогічна майстерність», «Освітні технології», навчання на курсах підвищення кваліфікації; участь у педагогічних читаннях і конференціях; складання заліку із знань основ педагогіки і психології - один раз на рік).

г) ознайомлення з теоретичними основами новітніх педагогічних технологій [3].

Педагогічні технології двох останніх рівнів тісно перегукуються з поняттям методик навчання. Різниця між ними полягає в тому, що в технологіях більше представлена процесуальна, якісна й розрахункова сторони, а в методиках цільові, змістовні, якісні й варіативно-прогностичні аспекти.

Найбільш конкретний план індивідуальної роботи складається на перший рік (перше півріччя) педагогічної діяльності викладача-початківця. Наступні півтора року встановлюються більш загальні цільові завдання педагогічної майстерності викладача, над якою йому прийдеся цілеспрямовано, самостійно й творчо працювати. Завдання конкретизуються і коректуються на початку кожного навчального року.

Досвід показує, що на вивчення й засвоєння матеріалу з розділів програми викладач може розподіляти час у межах кількох місяців, а в деяких випадках і менше у міру набуття практичного досвіду проведення занять, глибоких теоретичних знань і методичних навичок. Подальше вдосконалення педагогічної майстерності та вивчення наступних розділів програми має здійснюватися в процесі повсякденної практичної діяльності молодого спеціаліста.

Запропонована індивідуальна програма розвитку викладача-початківця не вичерпує повністю всіх питань, пов'язаних з цим процесом. Нами наведені тільки ключові його моменти, послідовність яких і зміст можуть змінюватися та конкретизуватися з урахуванням індивідуальних особливостей підготовки викладача, а також висунутими завданнями.

У результаті виконання програми викладач повинен оволодіти основами психології та педагогіки; знати інструкції та інші керівні документи Міністерства освіти і науки України щодо організації і проведення навчального процесу; освоїти навчальні програми та методики викладання дисциплін.

Викладач-початківець повинен уміти методично правильно проводити заняття з учнями, використовувати технічні засоби навчання на заняттях, розробляти методичні матеріали для проведення занять з урахуванням методів активного навчання, керувати лабораторно-практичними заняттями студентів.

Таким чином, розвиток педагогічної майстерності викладачів вищого навчального закладу вимагає його здійснення в цілісній системі, де використання інноваційних педагогічних технологій, кінцевою метою яких є гармонійний розвиток дитини і дорослого, має базуватися на досягненнях педагогічної науки і практики, психологічних механізмах усвідомлення необхідності глибокого оволодіння основами теоретичної й спеціальної

підготовки, необхідності формування професійно значущих і особистісних якостей. Успішна реалізація програми саморозвитку вимагає використання потенційних можливостей усіх видів діяльності викладача-початківця в умовах виховного простору вищого навчального закладу, врахування психофізіологічних особливостей педагога та рівня його професійних умінь, прогностичного моделювання очікуваних кінцевих результатів і систематичної діагностики, створення відповідного інформаційно-розвивального середовища.

Матеріали статті не вичерпують усіх аспектів порушеної проблеми. У *перспективі* передбачається дослідження питань розвитку ефективної системи підвищення компетенції педагогічних кадрів у системі післядипломної освіти, відповідного дидактико-методичного забезпечення та визначення умов її упровадження в практику роботи навчально-виховних закладів освіти тощо.

Список використаних джерел

1. Андрієвський Б.М. Сучасні освітні технології: методичні рекомендації. / Б.М.Андрієвський . – Херсон: Айланд, 2008. – 44 с.
2. Зязюн І.А., Крамущенко Л.В., Кривонос І.Ф. та ін.; Педагогічна майстерність: Підручник / І.А. Зязюн, Крамущенко Л.В., Кривонос І.Ф. та ін.; За ред. І.А. Зязюна – 2-ге видання – К.: Вища школа, 2004. – 422 с.
3. Освітні технології: Навчально-методичний посібник / О.М. Пехота, А.З. Кіктенко, О.М. Любарська та ін.; За редакцією О.М. Пехоти. – К.: Видавництво А.С.К., 2003. – 255 с.
4. Пинзеник О. М. Удосконалення підготовки вчителя на засадах акмеології / О. М. Пинзеник // Проблеми освіти : науковий збірник. – Житомир-Київ, 2015. – Випуск 84. – С.274-278.

УДК 37.041:373.2.011.3-051:373.3.011.3-051(043.2)

Пинзеник О.М.,

канд. пед. наук, доц.,

доцент кафедри педагогіки дошкільної та початкової освіти

Зеленяк В.С.,

магістрант групи ОПН-1

НАСТУПНІСТЬ В ОРГАНІЗАЦІЇ ПРОФЕСІЙНОГО САМОВИХОВАННЯ ВИХОВАТЕЛІВ ЗАКЛАДІВ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ ТА ВЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ

Аналіз процесу підготовки спеціалістів для дошкільного і початкового шкільного ступенів освіти як особливої цілісності на методологічному, загальнопсихологічному та загальнопедагогічному рівнях дозволяє по-особливому побачити предмет самоосвіти та самовиховання на конкретно-науковому рівні.

Цьому перш за все буде сприяти виділення і конкретизація цілісних ознак процесу формування особистості вихователя дошкільного закладу і вчителя початкової школи при розгляді цього процесу з методологічних позицій. Це такі ознаки, як орієнтація даного процесу на формування у майбутніх спеціалістів готовності до забезпечення наступності дошкільної та початкової шкільної освіти, до створення умов для неперервного розвитку дітей, його

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>